

PROGRAMI IZOBRAZBE ZA ODRŽIVI RAZVOJ
ZA UČENIKE 1. I 2. RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

U SKLOPU PROJEKTA
MALI VRT ZA ODRŽIVO SUTRA!

Sadržaj

UVOD	2
ciljevi projekta	2
I. SADRŽAJI I ISHODI EDUKATIVNIH RADIONICA	4
II. METODE RADA	7
III. EDUKATIVNI MATERIJALI	8
IV. PLANOVI I PROGRAMI EDUKATIVNIH RADIONICA	9
Program 1	10
Program 2	11
Program 3	12
V. SUDIONICI PROJEKTNIH AKTIVNOSTI	13
VI. NOSITELJ PROJEKTA - Udruga GREDICA	14

UVOD

ciljevi projekta

Cilj je nastave prirode i društva doživjeti i osvijestiti složenost, raznolikost i međusobnu povezanost svih čimbenika koji djeluju u čovjekovu prirodnom i društvenom okruženju, razvijati pravilan odnos prema ljudima i događajima, snošljivo i otvoreno prihvaćati različite stavove i mišljenja te poticati znatiželju za otkrivanjem pojava u prirodnoj i društvenoj zajednici.

U skladu s tim ciljevima **cilj projekta “Mali vrt za održivo sutra!”** je kroz provođenje edukativnih radionica u sklopu redovne nastave Prirode i društva učenika prvih i drugih razreda partnerskih organizacija, povećati učeničke kompetencije potičući i promičući njihovo aktivno sudjelovanje u sadržajima iz područja održivog razvoja - održiva proizvodnja i potrošnja hrane, očuvanje bioraznolikosti, zdravlje i tradicijska baština (očuvanje autohtonih sorti sjemenja). Projektom će se postaviti temelji za njihov daljnji aktivan angažman u tom području te će dugoročno utjecati na njihovu kvalitetu života, odnos prema prirodi, zajednici i resursima.

Specifični ciljevi su pružiti učenicima mogućnost da stvore i održavaju vlastiti vrt prema ekološkim načelima te kroz proces uzgoja vlastite hrane i bilja u vrtu uče o okolišu, ekosustavima i njihovoj ravnoteži, važnosti bioraznolikosti, te važnosti odgovorne upotrebe prirodnih resursa. Sami rezultati ovakvog pristupa učenju navedenih tema bit će trajniji jer će se učenje odvijati na terenu, aktivnim i iskustvenim učenjem, a kao rezultat učenici će osvijestiti važnost održive (lokalne) proizvodnje i potrošnje tj. kako odabir hrane koju jedemo i kupujemo ima utjecaj na naš okoliš i prirodu koja nas okružuje, na njenu bioraznolikost i ravnotežu u ekosustavu.

U skladu s ciljevima projekta određeni su sadržaji i ishodi edukativnih radionica, te metode rada, pojedinačno za prve i druge razrede u kojima se izvodi nastava prema redovnom nastavnom Planu i programu iz 2013. godine te za prve razrede koji sudjeluju u projektu a nastava se izvodi prema Kurikulumu za nastavni predmet Prirode i društva iz 2019. godine u sklopu eksperimentalne nastave Škole za život.

Projekt se provodi kroz izvođenje **6 radionica** u svakom razredu /grupi u trajanju od **45 minuta** svaka. Predviđeno je da se radionice izvode u blokovima od dvije ili 3 zajedno zbog postizanja kontinuiteta aktivnosti i kvalitetnog obrađivanja sadržaja.

Radionice će se izvoditi tijekom jedne vrtlarske sezone, od proljeća do jeseni (zime) kako bi učenici mogli popratiti rast i razvoj biljaka od sjemena tj. sadnice pa sve do ubiranja plodova i kraja životnog ciklusa biljka u zimi. Radionice će se izvoditi na otvorenome, osim u slučaju vrlo ružnog vremena kada će se dio radionica izvoditi u razredu.

Blic radionice - izvodit će se sa učenicima sudionicima projektnih aktivnosti koji su polaznici nastave produženog boravka. Blic radionice nemaju strukturiranu formu i sadržaj već im je svrha ponavljanje edukativnih sadržaja planiranih u priloženom planu i programu uz održavanje vrtova i radove u vrtu prema trenutnom stanju u vrtu. Izvodit će se tijekom trajanja cijelog projekta u opsegu od 60 školskih sati (45 minuta).

Zadaće:

- osnovati pokazni ekološki školski vrt
- uzgajati razno voće, povrće, cvijeće i začinsko bilje u pokaznom školskom vrtu
- usvojiti osnovne pojmove i znanja iz područja ekološkog vrtlarstva i lokalne samoopskrbe
- osvijestiti važnost uzgoja i konzumacije ekološki proizvedene lokalno uzgojene hrane
- osvijestiti važnost vlastitog uzgoja, lokalne opskrbe i ekološkog pristupa u održivom razvoju lokalne zajednice
- osvjestiti čovjekov utjecaj na okoliš i mogućnost vlastitog utjecanja na zaštitu i očuvanje prirode, bioraznolikosti i okoliša

I. SADRŽAJI I ISHODI EDUKATIVNIH RADIONICA

1. Prvi razred - Nastavni plan i program iz 2013.

	Sadržaji (tema i ključni pojmovi)	Ishodi (obrazovna postignuća)
1.	Priroda se budi - proljeće KP: proljeće, vrt u proljeće	uočavati i pratiti promjene u prirodi i njihov utjecaj na život, uočiti razlike u godišnjim dobima, upoznati vrtlarski alat i vrtlarske radove
2	Zdravlje KP: zdravlje, pravilna prehrana,	razumjeti važnost redovite i zdrave prehrane, očuvanja zdravlja znati nabrojati zdravo voće i povrće koje možemo uzgojiti u vrtu
3	Priroda se budi - proljeće KP: proljeće, vrt u proljeće	naučiti razliku između sadnje i sjetve, upoznati potrebe biljaka za vodom i hranom i suncem
4	Zaštita i čuvanje okoliša KP: čovjek, okoliš, životinje i kukci u vrtu	uočiti raznolik živi svijet u vrtu, zaključiti o njihovoj povezanosti i korisnosti u vrtu, uočiti utjecaj čovjeka na okoliš, upoznati ptice selice i neselice, izgraditi hranilice za ptice
5	Jesen u zavičaju KP: promjene u prirodi. vrt i plodovi iz vrta	povezati vremenske promjene i njihov utjecaj na biljni i životinjski svijet i rad ljudi, naučiti ubirati dozrele plodove
6	Jesen u zavičaju KP: promjene u prirodi, sjeme, čuvanje sjemenja	povezati rast, razvoj i dozrijevanje biljke s sjemenjem, naučiti za što služi sjeme i kako ga prikupljati i čuvati, naučiti sijati određene biljke

2. Drugi razred - Nastavni plan i program iz 2013.

	Sadržaji (tema i ključni pojmovi)	Ishodi (obrazovna postignuća)
1	Proljeće u zavičaju KP: promjene u prirodi	Uočiti glavna obilježja proljeća; povezati vremenske promjene i njihov utjecaj na biljni i životinjski svijet i rad ljudi: uočiti promjene u vrtu, nabrojiti vrtlarske radove, upoznati vrtlarski alati te kako se njime koristiti, upoznati biljke koje se sade i siju u tom razdoblju
2	Zaštita okoliša i održivi razvoj KP: zdravi okoliš, održivi razvoj	Učenik razlikuje pojmove „zdravi okoliš“ i „održivi razvoj“ te objašnjava važnost za dobrobit pojedinca: organizacija gredica, važnost raznolike sadnje u organskom vrtu, prednosti ekološkog vrtlarenja
3	Proljeće u zavičaju KP: promjene u prirodi	Opisati rast i razvoj biljke: uočiti korov u vrtu, potrebe biljaka – hrana – voda - sunce, upoznati važnost gnojenja i malčiranja
4	Jesen u zavičaju KP: promjene u prirodi	Povezati izmjenu dana i noći i godišnjih doba s promjenama u životu životinja: uočiti razne životinje i kukce u vrtu, upoznati njihovu povezanost i korist u vrtu, izgraditi hotel za kukce i hranilice za ptice
5	Prehrana KP: namirnice, prehrana	Upoznati namirnice važne za naše zdravlje; uočiti povezanost raznolike prehrane sa zdravljem: uočiti kako različite vrste različito dozrijevaju, uočiti razne dijelove biljaka koje konzumiramo
6	Zaštita okoliša i održivi razvoj KP: održivi razvoj	Opisati postupke kojima se pridonosi održivome razvoju: uočiti čemu služi sjeme, od kuda dolazi sjeme, upoznati način čuvanja i sjetve određenog bilja

3. Prvi razred - Eksperimentalna škola - Škola za život

	SADRŽAJI (motivacijske teme)	ISHODI (koncepti odgojno-obrazovni ishodi)
1	GODIŠNJA DOBA Proljeće, Ljeto Proljeće, Ljeto ŠKOLSKI VRT	Organiziranost svijeta oko nas A.1.1. Učenik uspoređuje organiziranost u prirodi opažajući neposredni okoliš. Promjene i odnosi B.1.1 Učenik uspoređuje promjene u prirodi i opisuje važnost brige za prirodu i osobno zdravlje B.1.2 Učenik se snalazi u vremenskim ciklusima, prikazuje promjene i odnose među njima te objašnjava povezanost vremenskih ciklusa s aktivnostima u životu. B.1.3 Učenik se snalazi u prostoru oko sebe poštujući pravila i zaključuje o utjecaju promjene položaja na odnose u prostoru.
2	ZDRAVLJE Pravilna prehrana	Promjene i odnosi B.1.1. Učenik uspoređuje promjene u prirodi i opisuje važnost brige za prirodu i osobno zdravlje. Pojedinaac i društvo C.1.2. Učenik uspoređuje ulogu i utjecaj prava, pravila i dužnosti na pojedinca i zajednicu i preuzima odgovornost za svoje postupke Međupredmetna tema Održivi razvoj odr A.1.3. Uočava povezanost između prirode i zdravoga života. odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi.
3	ISTRAŽIJEMO PRIRODU Rast i razvoj biljke	Promjene i odnosi B.1.1. Učenik uspoređuje promjene u prirodi i opisuje važnost brige za prirodu i osobno zdravlje. Istraživački pristup A.B.C.D. 1.1. Učenik uz usmjeravanje opisuje i predstavlja rezultate promatranja prirode, prirodnih ili društvenih pojava u neposrednome okružju i koristi se različitim izvorima informacija.
4	GODIŠNJA DOBA Jesen	Organiziranost svijeta oko nas A.2.1. Učenik uspoređuje organiziranost u prirodi i objašnjava važnost organiziranosti. Promjene i odnosi B.2.2. Učenik zaključuje o promjenama u prirodi koje se događaju tijekom godišnjih doba. Istraživački pristup A.B.C.D. 2.1. Učenik uz usmjeravanje opisuje i predstavlja rezultate promatranja prirode, prirodnih ili društvenih pojava u neposrednome okružju i koristi se različitim izvorima informacija. Međupredmetna tema Održivi razvoj odr A.1.2. Opisuje raznolikost u prirodi i razlike među ljudima. odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi.
5	ZDRAVLJE Pravilna prehrana ŠKOLSKI VRT	Promjene i odnosi B.2.1. Učenik objašnjava važnost odgovornoga odnosa čovjeka prema sebi i prirodi. B.2.2. Učenik zaključuje o promjenama u prirodi koje se događaju tijekom godišnjih doba. B.2.3. Učenik uspoređuje, predviđa promjene i odnose te prikazuje promjene u vremenu. Međupredmetna tema Održivi razvoj odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi. odr A.1.3. Uočava povezanost između prirode i zdravoga života.
6	ŠKOLSKI VRT	Istraživački pristup A.B.C.D. 2.1. Učenik uz usmjeravanje opisuje i predstavlja rezultate promatranja prirode, prirodnih ili društvenih pojava u neposrednome okružju i koristi se različitim izvorima informacija. Međupredmetna tema Održivi razvoj odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi. odr B.1.2. Sudjeluje u aktivnostima škole na zaštiti okoliša i u suradnji škole sa zajednicom.

II. METODE RADA

Učenici ciljane skupine najbolje uče praktično - radeći i aktivno izvodeći zadatke te se teme i sadržaji koji se na taj način obrade i najbolje pamte. Omogućavanje djeci da se bave vrtlarskim aktivnostima, daje se prilika učenju kroz iskustvo u kojem vrt imitira prirodu u malom - djeca svladavaju teme kao što su eko-sustavi, bioraznolikost, razvija se povjerenje u prirodu, odbacuju se strahovi od kukaca i malih vrtnih životinja, uči se praktične stvari o zdravoj prehrani, a rekreacija u vrtu i ravnopravno sudjelovanje u radu postavljaju preduvjete za zdrave izbore i ponašanja. Kod metoda rada naglasak je stavljen na aktivnom i iskustvenom učenju - praktičnim vježbama u prirodi, te će se pri radu na edukativnim koristiti slijedeće metode

- metoda usmenog izlaganja,
- metoda demonstracije,
- metoda praktičnih radova,
- metoda pisanja

III. EDUKATIVNI MATERIJALI

Edukativni materijali su bilo koja zbirka materijala, uključujući žive i nežive predmete te ljudske i ne-ljudske resurse koje nastavnik može koristiti u nastavi i situacijama učenja kako bi pomogao u postizanju željenih ciljeva učenja. Nastavni materijali mogu pomoći učeniku u konkretiziranju iskustva učenja kako bi učenje bilo uzbudljivije, zanimljivije i interaktivnije. To su alati koji se koriste u nastavnim aktivnostima, što uključuje aktivno učenje i procjenu. Pojam obuhvaća sve materijale i fizička sredstva koja edukator može upotrijebiti za provedbu nastave i olakšati učenicima postizanje nastavnih ciljeva.

Kako bi edukacije u sklopu projekta Mali vrt za održivo sutra! napravili što zanimljivijima i dinamičnijima izrađen je edukativni materijali

- **prezentacije** za uvodni, pripremni dio sata, (Prilog 1.)
- tiskani materijali za vježbu i ponavljanje - **vrtlarski dnevnik**. (Prilog 2.)
Vrtlarski dnevnik važan je dio učenja svakog ekološkog vrtlara gdje on zapisuje svakodnevne aktivnosti i promjene u vrtu i okruženju i na osnovu toga samostalno uči o svijetu koji ga okružuje, ekosustavima i bioraznolikosti. Učenici će vrtlarski dnevnik moći koristiti u sklopu radionica ili nastave Prirode i društva, ali i samostalno prema vlastitim interesima i motivaciji. Sadržaj Vrtlarskog dnevnika prilagođen je dobi i interesima ciljane skupine, a sadržajno prati i obogaćuje nastavne sadržaje i ishode koji se izvode na radionicama. Potiče pažljivo promatranje i bilježenje promjena u prirodi/ vrtu te na taj način razvija i potiče istraživački i aktivni duh i pristup svijetu koji nas okružuje.
- prilikom edukacija također će se kao edukativni materijal, tj. **nastavno sredstvo i pomagalo** koristiti i: vrtlarski alat, slike vrtova te autohtonog voća i povrća, vrećice sa sjemenjem, tabla za oznaku vrta i gredice, slike industrijske poljoprivrede, sadnice, sjeme, štapići za oznaku posijanog, slika razvojnog ciklusa biljke, sjetvene čašice, slike životinja, ptica i kukaca u vrtu, razni šupljivi materijali (bambus, trstika, češeri, trava, cigle, komadići grančica), vrećice sa sjemenjem, čašice za sjetvu, papirnate vrećice za čuvanje sjemenja (Prilog 3.)

IV. PLANOVI I PROGRAMI EDUKATIVNIH RADIONICA

Edukativne radionice izvodi će se u 4 škole u prvim (1.) i drugim (2.) razredima tijekom 6 nastavnih sati trajanja 45 minuta svaki. Radionice će se izvoditi tijekom redovne nastave a svojim sadržajem pratit će kurikulum tj. nastavni plan i program rada za predmet Priroda i društvo :

1. **Program 1** - za učenike prvih razreda (Plan i program nastave PiD iz 2013.) koji sadrži 6 planova i progama pod nazivima: “Promatramo prirodu”, “Organski vrt”, “Vrtlarimo”, “Bioraznolikost”, “Plodovi”, “Sjeme”
2. **Program 2** - za učenike drugih razreda (Plan i program nastave PiD iz 2013.) koji sadrži 6 planova i progama unutar Programa 1 pod nazivima: “Promatramo prirodu”, “Organski vrt”, “Vrtlarimo”, “Bioraznolikost”, “Plodovi”, “Sjeme”
3. **Program 3** - za učenike prvih razreda (Plan i program Škole za život nastave PiD iz 2019.) koji sadrži 6 planova i progama unutar Programa 1 pod nazivima: “Promatramo prirodu”, “Organski vrt”, “Vrtlarimo”, “Bioraznolikost”, “Plodovi”, “Sjeme”

Ukupno je izrađeno 18 individualnih planova i programa za 3 programa izobrazbe po 6 edukativnih radionica svaki.

● Program 1

PLAN I PROGRAM EDUKATIVNIH RADIONICA ZA UČENIKE PRVOG RAZREDA					
	naziv radionice	tema ključni pojmovi	obrazovna postignuća	metode rada	nastavna sredstva i pomagala
1	promatramo prirodu	Priroda se budi - proljeće KP: proljeće, vrt u proljeće	uočavati i pratiti promjene u prirodi i njihov utjecaj na život, uočiti razlike u godišnjim dobima, upoznati vrtlarski alat i vrtlarske radove	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	rtlarski dnevnik, vrtlarski alat, slike vrtova te autohtonog voća i povrća, vrećice sa sjemenjem, tabla za oznaku vrta i gredice
2	organski vrt	Zdravlje KP: zdravlje, pravilna prehrana,	razumjeti važnost redovite i zdrave prehrane, očuvanja zdravlja znati nabrojati zdravo voće i povrće koje možemo uzgojiti u vrtu	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	rtlarski dnevnik, slike organskih vrtova, slike industrijske poljoprivrede, sadnice, sjeme, štapići za oznaku posijanog
3	vtlarimo	Priroda se budi - proljeće KP: proljeće, vrt u proljeće	naučiti razliku između sadnje i sjetve, upoznati potrebe biljaka za vodom i hranom i suncem	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	rtlarski dnevnik, slika razvojnog ciklusa biljke
4	bioraznolikost	Zaštita i čuvanje okoliša KP: čovjek, okoliš, životinje i kukci u vrtu	uočiti raznolik živi svijet u vrtu, zaključiti o njihovoj povezanosti i korisnosti u vrtu, uočiti utjecaj čovjeka na okoliš, upoznati ptice selice i neselice, izgraditi hranilice za ptice	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	rtlarski dnevnik, slike životinja, ptica i kukaca u vrtu, hranilice za ptice - sjeme, plastične boce, mast
5	plodovi	Jesen u zavičaju KP: promjene u prirodi, vrt i plodovi iz vrta	povezati vremenske promjene i njihov utjecaj na biljni i životinjski svijet i rad ljudi, naučiti ubirati dozrele plodove	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	rtlarski dnevnik, slike povrća i voća koje nemamo u vrtu
6	sjeme	Jesen u zavičaju KP: promjene u prirodi, sjeme, čuvanje sjemenja	povezati rast, razvoj i dozrijevanje biljke s sjemenjem, naučiti za što služi sjeme i kako ga prikupljati i čuvati, naučiti sijati određene biljke	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	rtlarski dnevnik, vrećice sa sjemenjem, čašice za sjetvu, papirnate vrećice za čuvanje sjemenja

Program sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključivo su odgovornost Udruge Gredica i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Nositelj projekta: Udruga za promicanje održivog načina življenja GREDICA, Irme Gorzo 1, 42000 Varaždin, tel. +385 99 3514739, e-mail info@gredica.hr, www.gredica.hr

● Program 2

PLAN I PROGRAM EDUKATIVNIH RADIONICA ZA UČENIKE DRUGOG RAZREDA					
redni br. radionice	naziv radionice	tema ključni pojam	obrazovna postignuća	metode rada	nastavna sredstava i pomagala
1	promatramo prirodu	Proljeće u zavičaju KP: promjene u prirodi	Uočiti glavna obilježja proljeća; povezati vremenske promjene i njihov utjecaj na biljni i životinjski svijet i rad ljudi: uočiti promjene u vrtu, nabrojiti vrtlarske radove, upoznati vrtlarski alati te kako se njime koriste, upoznati biljke koje se sade i siju u tom razdoblju	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, vrtlarski alat, slike vrtova te autohtonog voća i povrća, vrećice sa sjemenjem, tabla za oznaku vrta i gredice
2	organski vrt	Zaštita okoliša i održivi razvoj KP: zdravi okoliš, održivi razvoj	Učenik razlikuje pojmove „zdravi okoliš“ i „održivi razvoj“ te objašnjava ulogu koju zdravi okoliš ima za dobrobit pojedinca: organizacija gredica, važnost raznolike sadnje u organskom vrtu, prednosti ekološkog vrtlarenja	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slike organskih vrtova, slike industrijske poljoprivrede, sadnice, sjeme, štapci za oznaku posijanog
3	vrtlarimo	Proljeće u zavičaju KP: promjene u prirodi	Opisati rast i razvoj biljke: uočiti korov u vrtu, potrebe biljaka – hrana – voda - sunce, upoznati važnost gnojenja i malčiranja	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slika razvojnog ciklusa biljke, sjetvene čašice
4	bioraznolikost	Jesen u zavičaju KP: promjene u prirodi	Povezati izmjenu dana i noći i godišnjih doba s promjenama u životu životinja: uočiti razne životinje i kukce u vrtu, upoznati njihovu povezanost i korist u vrtu, izgraditi hotel za kukce i hranilice za ptice	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slike životinja, ptica i kukaca u vrtu, razni šuplji materijali (bambus, trstika, češeri, trava, cigle, komadići grančica)
5	plodovi	Prehrana KP: namirnice, prehrana	Upoznati namirnice važne za naše zdravlje; uočiti povezanost raznolike prehrane sa zdravljem: uočiti kako različite vrste različito dozrijevaju, uočiti razne dijelove biljaka koje konzumiramo	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slike povrća i voća koje nemamo u vrtu
6	sjeme	Zaštita okoliša i održivi razvoj KP: održivi razvoj	Opisati postupke kojima se pridonosi održivome razvoju: uočiti čemu služi sjeme, od kuda dolazi sjeme, upoznati način čuvanja i sjetve određenog bilja	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, vrećice sa sjemenjem, čašice za sjetvu, papirnate vrećice za čuvanje sjemenja

Program sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključivo su odgovornost Udruge Gredica i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Nositelj projekta: Udruga za promicanje održivog načina življenja GREDICA, Irme Gorzo 1, 42000 Varaždin, tel. +385 99 3514739, e-mail info@gredica.hr, www.gredica.hr

● Program 3

PLAN I PROGRAM EDUKATIVNIH RADIONICA ZA UČENIKE PRVOG RAZREDA (ŠKOLA ZA ŽIVOT)					
	naziv radionice	koncepti odgojno-obrazovni ishodi	motivacijske teme	metode rada	nastavna sredstva i pomagala
1	promatram o prirodu	Organiziranost svijeta oko nas A.1.1. Učenik uspoređuje organiziranost u prirodi opažajući neposredni okoliš. Promjene i odnosi B.1.1 Učenik uspoređuje promjene u prirodi i opisuje važnost brige za prirodu i osobno zdravlje B.1.2 Učenik se snalazi u vremenskim ciklusima, prikazuje promjene i odnose među njima te objašnjava povezanost vremenskih ciklusa s aktivnostima u životu. B.1.3 Učenik se snalazi u prostoru oko sebe poštujući pravila i zaključuje o utjecaju promjene položaja na odnose u prostoru.	GODIŠNJA DOBA Proljeće, Ljeto Proljeće, Ljeto ŠKOLSKI VRT	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, vrtlarski alat, slike vrtova te autohtonog voća i povrća, vrećice sa sjemenjem, tabla za oznaku vrta i gredice
2	organski vrt	Promjene i odnosi B.1.1. Učenik uspoređuje promjene u prirodi i opisuje važnost brige za prirodu i osobno zdravlje. Pojedinaac i društvo C.1.2. Učenik uspoređuje ulogu i utjecaj prava, pravila i dužnosti na pojedinca i zajednicu i preuzima odgovornost za svoje postupke Međupredmetna tema Održivi razvoj odr A.1.3. Uočava povezanost između prirode i zdravoga života. odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi.	ZDRAVLJE Pravilna prehrana	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slike organskih vrtova, slike industrijske poljoprivrede, sadnice, sjeme, štapići za oznaku posijanog
3	vrtlarimo	Promjene i odnosi B.1.1. Učenik uspoređuje promjene u prirodi i opisuje važnost brige za prirodu i osobno zdravlje. Istraživački pristup A.B.C.D. 1.1. Učenik uz usmjeravanje opisuje i predstavlja rezultate promatranja prirode, prirodnih ili društvenih pojava u neposrednome okruženju i koristi se različitim izvorima informacija.	ISTRAŽIJEMO PRIRODU Rast i razvoj biljke	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slika razvojnog ciklusa biljke
4	bioraznolikost	Organiziranost svijeta oko nas A.2.1. Učenik uspoređuje organiziranost u prirodi i objašnjava važnost organiziranosti. Promjene i odnosi B.2.2. Učenik zaključuje o promjenama u prirodi koje se događaju tijekom godišnjih doba. Istraživački pristup A.B.C.D. 2.1. Učenik uz usmjeravanje opisuje i predstavlja rezultate promatranja prirode, prirodnih ili društvenih pojava u neposrednome okruženju i koristi se različitim izvorima informacija. Međupredmetna tema Održivi razvoj odr A.1.2. Opisuje raznolikost u prirodi i razlike među ljudima. odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi.	GODIŠNJA DOBA Jesen	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slike životinja, ptica i kukaca u vrtu, hranilice za ptice - sjeme, plastične boce, mast
5	plodovi	Promjene i odnosi B.2.1. Učenik objašnjava važnost odgovornoga odnosa čovjeka prema sebi i prirodi. B.2.2. Učenik zaključuje o promjenama u prirodi koje se događaju tijekom godišnjih doba. B.2.3. Učenik uspoređuje, predviđa promjene i odnose te prikazuje promjene u vremenu. Međupredmetna tema Održivi razvoj odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi. odr A.1.3. Uočava povezanost između prirode i zdravoga života.	ZDRAVLJE Pravilna prehrana ŠKOLSKI VRT	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, slike povrća i voća koje nemamo u vrtu
6	sjeme	Istraživački pristup A.B.C.D. 2.1. Učenik uz usmjeravanje opisuje i predstavlja rezultate promatranja prirode, prirodnih ili društvenih pojava u neposrednome okruženju i koristi se različitim izvorima informacija. Međupredmetna tema Održivi razvoj odr B.1.1. Prepoznaje važnost dobronamjernoga djelovanja prema ljudima i prirodi. odr B.1.2. Sudjeluje u aktivnostima škole na zaštiti okoliša i u suradnji škole sa zajednicom.	ŠKOLSKI VRT	metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda praktičnih radova, metoda pisanja	vrtlarski dnevnik, vrećice sa sjemenjem, čašice za sjetvu, papirnate vrećice za čuvanje sjemenja

Program sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključivo su odgovornost Udruge Gredica i ne odražavaju nužno stajalište Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

V. SUDIONICI PROJEKTNIH AKTIVNOSTI

U projektu sudjeluju :

- **II. OŠ Varaždin** sa prvim i drugim razredima, a radionice će se održavati na Čudesnim vrtovima Udruge GREDICA, Sajmišna bb, Varaždin, zbog nemogućnosti osnivanja vrta u okruženju škole. Nastava se u II.OŠ izvodi po Planu i programu iz 2013. godine te će se kod njih izvoditi Plan i program 1 i 2 - ukupno 8 razreda, **163 učenika**
- **III. OŠ Varaždin** sa drugim razredima, radionice će se održavati u okruženju škole. Nastava se u III.OŠ izvodi po Planu i programu iz 2013. godine te će se kod njih izvoditi Plan i program 2 - ukupno 3 razreda, **51 učenik**
- **IV. OŠ Varaždin** sa prvim i drugim razredima - radionice će se održavati u okruženju škole. Nastava se u IV.OŠ izvodi po Planu i programu iz 2013. godine te će se kod njih izvoditi Plan i program 1 i 2 - ukupno 6 razreda, **100 učenika**
- **VI. OŠ Varaždin** sa prvim i drugim razredima - radionice će se održavati u okruženju škole. Nastava se u VI.OŠ izvodi po Planu i programu iz 2013. godine za druge razrede te Eksperimentalnom kurikulumu Škole za život za prve razrede, te će se kod njih izvoditi Plan i program 2 i 3 - ukupno 8 razreda, **200 učenika**

VI. NOSITELJ PROJEKTA - Udruga GREDICA

Udruga Gredica osnovana 2012. kada je na zapuštenom i obraslom građevinskom zemljištu u vlasništvu Grada Varaždina ukupne površine 13000m² osnovala gradske urbane vrtove "Čudesni vrtovi". Čudesni vrtovi su gradski vrtovi zajednice osnovani su u proljeće 2012. godine kao pionirski poduhvat u Hrvatskoj temeljen na primjerima pozivne prakse iz cijelog svijeta, te su potaknuli osnivanje mnogih sličnih vrtova diljem Hrvatske. Udruga je sredstvima donacija vrtove uredila infrastrukturno tako da zadovoljava osnovne potrebe malih vrtlara te omogućila svojim članovima da tamo samostalno uzgajaju zdravu hranu, educiraju se, druže i rekreiraju. Time je zapušteno građevinsko zemljište dobilo dodanu vrijednost i postalo poligon sinergije zdravog života, rekreacije, vrtlarstva, edukacije i druženja zainteresiranih građana članova udruge. Kroz 6 godina broj obitelji koji vrtlaru u vrtovima kreće se oko 100 godišnje. Vrtovi doprinose poboljšanju kvalitete života svojih korisnika ne samo u financijskom smislu - uzgojem vlastog voća i povrća, već i u zdravstvenom - prehrana zdravim ekološkim namirnicama iz vlastog uzgoja; te omogućuju rekreaciju na otvorenome i socijalizaciju i društveno uključivanje često marginaliziranih skupina - umirovljenika od kojih je velik broj korisnika vrtova. Za ovaj društveno inovativan program udruga Gredica dobila je 2 priznanja - 2012. - ZABA donacije u kategoriji društvene inovacije -1.mjesto, te 2013. SozialMarie - 3.mjesto - međunarodna nagrada za društvene inovacije. Od svog osnivanja do danas udruga i vrtovi rade u konnutetu isključivo na osnovu volonterskog rada svojih članova. U područje aktivnosti udruge ulazi i organizacija edukacija, radionica i razmjena sjemenja - kontinuirano radi na podizanju svijesti o važnosti ekološke poljoprivrede, očuvanju autohtonih sorti, podršci lokalnim OPG-ima, te edukaciju šire zainteresirane javnosti organizacijom praktičnih radionica, predavanja i razmjena sjemenja.

U Varaždinu 29.04.2019.

Izradili : Rusalka Majer, voditeljica projekta/edukatorica, Udruga GREDICA
Darko Jakopan, edukator, Udruga GREDICA
Margareta Živković, VI. osnovna škola Varaždin
Antonija Benjak, IV. osnovna škola Varaždin
Suzana Kućar, III. osnovna škola Varaždin
Spomenka Žmegač, II. osnovna škola Varaždin

Program sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključivo su odgovornost Udruge Gredica i ne odražavaju nužno stajališt Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske.

Nositelj projekta: Udruga za promicanje održivog načina življenja GREDICA, Irme Gorzo 1, 42000 Varaždin, tel. +385 99 3514739, e-mail info@gredica.hr, www.gredica.hr